
BRIEVEN UIT INDIË

CHRISTELIJK INTERNAATSLEVEN IN BATAKLAND

DOOR M. A. M. RENES-BOLDINGH

MEDE door de vele verschilpunten met de Hollandsche internaten, die we kennen of waarvan we hebben hooren vertellen, is het misschien wel interessant ook eens te weten, hoe ons Bataksch internaatsleven is ingericht.

Den hoofdweg afkomend uit de richting Medan, vindt men bij den ingang van Taroetoeng een handwijzer, waarop: Mulo Passangrahan staat. Passangrahan is het maleische woord voor „logeergelegenheid”, en inderdaad voert 't zijpad, dat nu ook al weer een flink verharde autoweg geworden is, omhoog naar het mulocomplex, dat terrasgewijze tegen de berghelling aangebouwd ligt. De groote frissche schoollokalen, met hun open hal, waar des morgens met gemeenschappelijk gezang en gebed begonnen wordt, liggen 't laagste. Op verschillende terrashoogten groepeeren zich daarboven de internaatsgebouwen en de ruime vriendelijke onderwijzerswoningen. Alle gebouwen zijn van hout opgetrokken, vanwege de vele aardshokken en rusten op de gemetselde palen van ± 1 M. hoogte. Dit met het oog op 't Indische ongedierte, voornamelijk kakkerlakken en mieren, waarvan we hier ook niet heelemaal vrij zijn. Echter is 't met het ongedierte, zoowel als met de aardshokken, gelukkig niet zoo erg gesteld. Soms, in de stilte van den nacht, hoort men een ver gedreun, als van een knal in 't inwendige der aarde. Snel, snel, plant 't zich voort, dreunend als een zwaar beladen vrachtwagen. Ruiten en deuren rammelen, een vaasje valt om, een hekje slaat dicht; soms voelt men ook even 't ledikant onder zich bewegen — en wèg rolt de aardshok, 't onbekende in. En den volgenden morgen merkt men, dat de klokken stil staan, en weet men, precies hoe laat 't was, toen „het” voorbij ging.

Met de wit geschilderde gevels en de

goed onderhouden zinken daken, en vooral door de gladde, groene gazons en de vele, kleurige bloemen, maakt het mulocomplex een verrassend vriendelijken en welvarenden indruk na de veelal armelijk en onsmakelijk uitzierende kampongs langs den hoofdweg. En alle gebouwen hebben uitzicht op het wonderschoone Silindoengdal, waar de Sigeaon traag kronkelt en schittert in den zonneschijn, en de bergen aan de overzijde de wacht schijnen te houden over de stille rijstvelden.

De Mulo telt ruim 180 leerlingen, waaronder een 10 tal meisjes, en het grootste deel der jongens is mede internist. Enkele ouders geven er, tegen bestwil in, nog steeds de voorkeur aan hun kinderen „op den passer”, d.w.z. bij inheemsche particulieren in den kost te doen.

't Is goedkooper dan 't toch al zoo billijke internaat, en — wat den heertjes zelf het meest aanstaat — er is meer vrijheid. Want de jeugdige kostgangers zijn volslagen eigen baas. Er is geen toezicht op hun studietijd noch anderszins, en de gevolgen blijven dan ook meestal niet uit.

En dat om een verschil van enkele guldens per maand. Het kostgeld in 't internaat is vastgesteld op f 17.50, terwijl op den passer $\pm$ f 12.50 gevraagd wordt. Deze prijzen zijn per maand, wat voor Europeesche ooren haast ongelooft klinkt. Voor die f 17.50 hebben de jongens dan woning, voedsel, schoolonderwijs, toezicht en hulp bij de studie, bewassing, en — doordat we hier midden in 't Zendingswerk zitten, van de Barmensche Zending n.l., — ook gratis geneeskundige behandeling door de zendingartsen.

Er zijn drie internaatsgebouwen. Twee ruime slaapzalen, z.g.n. klamboezalen, die voor deuren en vensters van fijn vliegengaas voorzien zijn, om de muskieten te weren, een badgelegenheid met

douches, en een eetzaal, die tevens voor studiegelegenheid gebruikt wordt. Voor 't bouwen van een afzonderlijke eetzaal zijn echter plannen in wording.

Nu is 't merkwaardig, en ook weer haast ongelooflijk voor Hollandsche menschen, dat de jongens in die tehuzen alléén wonen, zonder de „übliche" huisvader en huismoeder, of met welke deftiger titels men ze ook aanduiden mag. En, dat 't kán, dat alleenwonen. Dat er zooveel orde en tucht heerschen kan, zoodat excessen niet voorkomen. In Europa, in Holland althans, zou zoo iets welhaast onbestaanbaar zijn, maar hier in Batakland gaat 't.

Zeker heeft 't Batakvolk ook z'n min of meer moeilijke eigenaardigheden. Ze hebben een trotsch volksbewustzijn; dat hebben de schooljongens, en de allerarmste koelie heeft het ook. 't Doet hem zijn vaak gescheurde baatje en versleten schouderdoek met koninklijke zwier dragen en in zekeren hoogmoed neerblikken op den „rijkdom" der Europeanen. Verder zijn alle Bataks verzot op perkara's, woordtwisten, waarbij de eene scherpzinnige redeneering de andere slaat, totdat eindelijk een scheidsrechter de beslissing uitspreekt. Maar er zit in de bewoners hier ook een groote intelligentie en een geweldige zin om vooruit te komen, en dit, gevoegd bij wat zin voor orde, en lust tot leeren, maakt, dat een huisvader en huismoeder gemist kunnen worden.

Hetgeen natuurlijk niet beteekent, dat er nu in 't geheel geen toezicht is. De onderwijzers hebben, ieder op zijn beurt, hun internaatsdag. Dan zijn ze 's morgens om half 7 reeds in de slaapzalen voor 't morgenappèl.

Ze zijn aanwezig bij de maaltijden, bij 't baden en in de studiezaal. 's Avonds om half 10 moet dan nog gecontroleerd worden, of allen te bed zijn en de lichten niet meer branden. Dat is 't einde van den drukken „internaatsdag". En voorts is 't de gewoonte, dat één der onderwijzers, in onderlinge

afpraak, des nachts onverwacht een „inval" doet in de slaapzalen om te zien, of allen er wel zijn en of 't er rustig is. Uit den aard der zaak komt zoo'n inspectie zelden voor. Alleen, de jongens weten, dat de mogelijkheid bestaat, en dat opzichzelf werkt al preventief. Men moet niet vergeten, er zijn in 't internaat soms kerels van 18, 19 jaar, dat is voor de tropen dus al volwassen; en „op den passer" zijn natuurlijk bepaalde aantrekkelijkheden voor zulke volwassen warmbloedige personen. Slechts één maal is 't voor gekomen dat een internist zich in 't nachtelijk uur aan bedenkelijke genoegens te buiten ging. Hij werd onmiddellijk en voor goed van de school verwijderd. En, hoewel de heele familie kwam smeeken, tot zelfs een stokoude grootvader toe, die een paar dagen reizen moest om hier te komen, bleef 't bestuur onverbiddeijk bij 't strenge besluit.

En nu 't eigenlijke internaatsleven met z'n vaste dagverdeeling.

Om half zeven, bij 't morgenappèl, moeten allen aangekleed bij hun „afgehaalde" bedden staan. Nu is dat „afhalen" door 't eenvoudige der slaapplaatsen, al heel vlug gedaan. Iedere jongen slaapt op een wit Engelsch ledikant met springmatras, waarop de „slaapmat" gelegd is. Aan 't hoofdeind een kussen in sloop, aan 't voeteneind een opgevouwen moltondeken. Die deken is overigens lang niet overbodig, daar we hier op een kleine 1000 M. hoogte wonen; de hoogvlakte, die tot 1400 M. gaat, is slechts een half uur rijden hier vandaan, en daar komen hagelbuien en nachtvorsten voor. Doch de nachten kunnen hier ook koud zijn, vooral in den regentijd zijn ze winters koel, en trekt men een deken echt behaaglijk over zich heen.

Om 7 uur begint de school en duurt tot half 9. Dan is er drie kwartier pauze, waarin leeraren en leerlingen zich naar huis spoeden om te ontbijten. De kok heeft in 't internaat de tafels gereed

gemaakt. Voor ieder een diep bord van gezellig „boerenbont” en een dito kom voor thee, en verder op de tafel: groote schalen rijst, gebakken eieren, de een of andere groente (in eigen schooltuin verbouwd, en de Hollandsche Groenten doen 't hier best) en 't onmisbare bedis, 't mengelmoesje van spaansche peper en andere scherpe kruiden, dat geen inlander bij zijn rijst kan missen. 't Middagmaal bestaat weer uit rijst, doch nu met gebakken visch of vleesch, en 's avonds is 't ook weer rijst met toebehooren.

Enkele keeren per week wordt de zeldzame roode rijst opgediend, die ook „op schotel” een uitgesproken roode kleur vertoont. Ze moet rijker zijn aan vitamines dan de witte rijst, doch is slechts bij kleine hoeveelheden tegelijke krijgen. De jongens varen wèl, bij dit menu, dat overigens geheel bij 't inlandsche leven aansluit, evenals de wijze van slapen „op een matje”, en de kleding: witte pakken, met in den vrijen tijd verlof tot het dragen van den makkelijken luchtigen sarong.

Tot één uur wordt er vervolgens weer school gehouden, met een korte pauze om 11¹/₄. En daarmee is de schooldag achter den rug.

Na 't middageten moet er een uurtje gerust worden, vervolgens gaan allen onder de koude douche, en daarna wordt er anderhalf uur lang gestudeerd. Van half vijf tot zes is er gulden vrijheid. Dan ziet men groepjes jongens in 't gras liggen lezen of praten, vrienden loopen samen, hand in hand, een eindje om, en een enkele „Streber” zoekt een stil plekje voor extra studie. Ook wordt er gevoetbald, getennist enz. en niet zelden hoort men in den vrijen tijd wonderzuiver vioolspel uit een der internaats gebouwen komen. Want de bewoners van dit land zijn muzikaal en bovendien hebben ze 't geduld om een moeilijke passage zóó vaak over te doen, tot ze absoluut bevredigend klinkt. Op een inheemsche zangvereniging is 't

avond, één enkele regel telkens weer overzingen, net zoo lang tot er geen verkeerde klank meer in zit. We zoude wanhopig worden bij zulk intens oefene en hoogstwaarschijnlijk wegloopen om in de volgende vergadering een andere dirigent te kiezen. De inlanders doen 't echte alles met een gelatenheid, die 't heele ras, en zelfs de natuur hier eigen schijnt te zijn.

Om zes uur valt de lange tropen nacht in. Dan wordt de avondrijst gestudeerd en vervolgens onder toezicht nog eens gestudeerd tot 9 uur. Een korte „avondzegen” tot besluit van den dag en allen gaan bij goed weer nog even naar buiten, om in den koelen avond de studiezorgen te vergeten. Om half tien komt een der leeraren nog „d kindertjes toedekken” en dan breidt de nacht z'n vleugels uit over groot en klein.

De Zondag is geheel vrij, uitgezonderd de gezamenlijke kerkgang de morgens. Taroetoeng heeft geen eigen kerkgebouw. De wandeling gaat dus naar Pea Radja, de uitgangsplaat van 't Bataksche zendingswerk, en een half uurtje van Taroetoeng, ook op een voor uitspringende berghelling gelegen. Daar hooren ze, in 't Bataksch, door een landgenoot, den Toewan Pandita, het Evangelie prediken. En dat is 't mooi van een land, waar 't Christendom nog nieuw en frisch is, een ieder gaat graag naar de kerk en luistert met eerbiedig aandacht.

In de vacantie's gaan de meeste internaats huiswaarts. Met eigen auto's gehaald, of met de gouvernementsautobussen, of te wel grobacks meerrijdend komen ze in hun eigen kampong terug vaak wat uitgegroeid boven een al te primitieve omgeving, soms ook met plezier in dat primitieve terugvallend Dengeren, die 't aan reisgeld mocht ontbreken, wordt een tegemoetkoming uit de schoolkas verstrekt, en voor jongens, die te ver af wonen, op Nias of Zuid-Sumatra, blijft 't internaat ge-

heel gewoon, dat allen, den geheelen opend. Of 't moest zijn, dat de achterblijvers met den zendingsjeugd-leider een groote berg- en kampeertocht gaan ondernemen wat tot de geweldigste evenementen van 't schoolleven behoort.

't Is een belangrijk werk, 't Christelijk schoolleven in een zendingsgebied, vooral hier in Batakland, waar de beschaving nog betrekkelijk zoo jong is.

Na volbracht examen gaan tientallen

jongelui 't land en 't leven in, toegelust voor een betrekking of voortgezette studie, en zoovelen als er werkelijk door God gegrepen zijn, en de heerlijkheid van 't Evangelie hebben leeren kennen, zullen op hun beurt weer meewerken aan de innerlijke kerstening van het groote Batakvolk.

God geve, dat het er velen mogen zijn.

Taroetoeng, October 1930

DE LES

Een bij zat op een honingblom,
die bloeide tusschen 't riet.
Hij zoog daar honing wat ie kon,
en draaide zich in 't stuifmeel om
en bromde soms een lied.

Daar dicht bij zat een kikker dik,
te gapen in het riet.
Hij zag de bij en zei „rikkik”
Och beestje maak je niet zoo dik,
dat ploetren helpt je niet.

Zoo dikzak, dacht je dat, je bent
een beste brave Piet.
Wat lui alleen, maar hoor eens vent,
je hebt het bij 't verkeerde end,
want luieren geeft verdriet.

Je zit maar warmpjes in het slik
en hapt soms naar een spriet,
je kwaakt en slaapt en blaast je dik.
Alleen de reiger geeft je schrik,
dan duik je in de vliet.

Wat doe je eigenlijk voor je brood? . . .
. . . . Nou weet je dat dan niet?
Ik plaag de bijtjes als zij snood
de honing stelen aan de sloot
van bloemen in het riet.

Met neemt de kikker nu een sprong
naar 't bijtje, maar dat schiet
omhoog en trekt een reuze tong
en roept: wat wordt je vlug en jong
mij krijgen doe je niet.

En pas maar op, want word ik kwaad
dan ken je me nog niet.
Dan kom ik t' rug en voor je 't raadt
steek ik m'n angel en je praat
een ander woordje, Piet.

Nou, roept de kikker, kom maar op,
ik lust je, honinggriet.
En 't bijtje zweeft omlaag en, . . . top,
steekt d' angel in de kikkerkop
en roept: nou, durf ik niet?

De kikker schreeuwt en huilt heel luid,
van pijn en van verdriet.
Een knobbel als een groote kluit
groeit op zijn bol, die brandt als kruit . . .
Dan . . . duikt hij in de vliet.

En nimmer plaagt de klikker meer
de bijtjes in het riet.
Hij is thans vlijtig in de weer
als loodsbaas bij het kikkerveer
en kwaakt zijn kikkerlied.

JAN H. DE GROOT